

Hallituksen esitys Eduskunnalle Suomen ja Viron välillä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Tallinnassa joulukuussa 2002 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välisen sopimuksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta.

Sopimuksen tarkoituksena on yhteisesti toteutettavilla hankkeilla vähentää kasvihuonekaasupäästöjä sekä sopimuspuolten välillä luovuttaa ja hankkia päästövähennyksiä ja

sallittuja päästömääräyksiköitä ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen ja Kioton pöytäkirjan mukaisesti. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila ja nykytilan arviointi.....	3
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	4
4. Esityksen vaikutukset	4
5. Asian valmistelu	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1. Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välinen sopimus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta.....	6
2. Lakiehdotuksen perustelut.....	8
3. Voimaantulo	8
4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	8
LAKIEHDOTUS.....	12
Suomen ja Viron välillä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	12
SOPIMUSTEKSTI	13

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimus (SopS 61/1994), jäljempänä ilmastopopimus, tuli kansainvälisesti voimaan vuonna 1994. Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirja, jäljempänä Kioton pöytäkirja, hyväksyttiin joulukuussa 1997. Pöytäkirja ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Kioton pöytäkirja mahdollistaa pöytäkirjan velvoitteiden täytäntöönpanon niin sanottujen Kioton mekanismien avulla. Mekanismeja ovat projekti-kohtainen yhteistoteutus (Joint Implementation, JI), projekti-kohtainen puhtaan kehityksen mekanismi (Clean Development Mechanism, CDM) ja päästökauppa (Emissions Trading, ET).

Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välinen sopimus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta perustuu Kioton pöytäkirjan velvoitteiden täytäntöönpanoon. Sopimuksen tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä kustannustehokkaalla tavalla ja käydä kauppaa päästöyksiköistä. Sopimus on luonteeltaan puitesopimus, jonka mukaan hallitukset nimeävät toimivaltaiset viranomaiset suorittamaan projekti-kohtaista yhteistyötä. Sopimuksella sovitaan niistä menettelyistä, joilla päästövähennysten luovutus todennetaan ja rekisteröidään. Sillä luodaan puitteet yksittäisten hankkeiden toteutukselle. Sopimuksen mukaisesti Suomi voisi laskea omaksi edukseen hiilidioksidin päästövähennykset, jotka saadaan Virossa rahoitettujen yhteistoteutukseen kuuluvien hankkeiden tuloksena.

Suomella ja Virolla on käynnissä kaksi projekti-kohtaista yhteistoteutushanketta, niin sanotut Kadriinan ja Tamsalun projekti-hankkeet. Lisäksi on valmisteltu projektisopimukset uusista yhteistoteutushankkeista koskien Pakrin tuulipuistoa ja Paiden bioenergiaa ja ne on tarkoitus allekirjoittaa mahdollisimman pian.

2. Nykytila ja nykytilan arviointi

Kansainvälisen ilmastopaneelin (IPCC) vuonna 1990 julkaisema arvio ihmisen toiminnasta aiheutuvista kasvihuonekaasujen päästöistä ja ilmastonmuutoksesta johti siihen, että Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) yleiskokous päätti perustaa hallitusten välisen neuvottelukomitean valmistelemaan ilmastomuutosta koskevaa puitesopimusta vuonna 1990. Ilmastopopimus hyväksyttiin vuonna 1992 ja se tuli kansainvälisesti voimaan 21 päivänä maaliskuuta 1994. Suomen osalta ilmastopopimus tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 1994. Ilmastopopimuksen tavoitteena on vakiinnuttaa kasvihuonekaasujen pitoisuudet ilmakehässä sellaiselle tasolle, ettei ihmisen toiminnasta aiheudu vaarallisia häiriöitä ilmastojärjestelmässä.

Ilmastopopimuksen ensimmäisessä sopimuspuolten kokouksessa vuonna 1995 päätettiin aloittaa neuvotteluprosessi, jonka tavoitteena oli muun muassa asettaa teollisuusmaiden päästöille ja nieluille määrälliset rajoittamis- tai vähentämistavoitteet, joiden saavuttamiselle tulisi asettaa määräaika. Neuvottelut saatiin päätökseen ja ilmastopopimuksen sopimuspuolet hyväksyivät Kioton pöytäkirjan vuonna 1997. Suomi allekirjoitti pöytäkirjan vuonna 1998 ja hyväksyi pöytäkirjan vuonna 2002. Kioton pöytäkirjassa määritetään teollisuusmaille sitovat sekä ajallisesti ja määrällisesti täsmälliset päästövähennysvelvoitteet kuuden kasvihuonekaasun tai -kaasuryhmän osalta. Kioton pöytäkirjan voimaantulo edellyttää, että sen on ratifioinut vähintään 55 sopimuspuolta ja samalla näiden pöytäkirjan ratifioineiden yhteenlaskettu kokonaismäärä on yli 55 prosenttia teollisuusmaiden yhteenlasketuista hiilidioksidipäästöistä vuonna 1990. Hallituksen esityksen valmistumiseen mennessä pöytäkirjan on ratifioinut 111 valtiota ja niiden yhteenlaskettu kokonaismäärä on 44,2 prosenttia teollisuusmaiden yhteenlasketuista hiilidioksidipäästöistä vuonna 1990.

Kioton pöytäkirjan 6 artikla sisältää mää-

räykset päästöjä vähentävien hankkeiden yhteistoteutuksesta. Artiklan mukaan sopimuspuolena oleva teollisuusvaltio (Liite I eli Annex I -valtio) voi luovuttaa toiselle sopimuspuolelle tai hankkia toiselta sopimuspuolelta päästövähennysyksiköitä täyttääkseen päästövähennysvelvoitteensa. Nämä yksiköt perustuvat hankkeisiin, joiden tarkoituksena on vähentää kasvihuonekaasujen aiheuttamia päästöjä tai edistää kasvihuonekaasujen nielujen aiheuttamia poistumia jollakin talouden sektorilla. Päästövähennysten ja poistumien tulee olla ihmisen toiminnan aiheuttamia.

Euroopan yhteisön (EY) lisäksi myös kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat ilmasopimuksen ja Kioton pöytäkirjan osapuolia. EY on sitoutunut täyttämään 8 prosentin päästöjen vähentämisvelvoitteensa yhteisönä yhteisesti. Tämä on edellyttänyt myös päästöjä vähentävien käytännön toimien valmistelun aloittamista kansallisten strategioiden ja yhteisön laajuisten yhteisten ja yhteen sovitettujen politiikkatoimien muodossa. Osa toimenpiteistä voidaan valmistella ja toimeenpanna kansallisesti, mutta monet toimenpiteet edellyttävät joko suoraan tai välillisesti EY- lainsäädäntöä ja on siten päätettävä yhteisön tasolla.

Suomen hallitus on sitoutunut toteuttamaan Kioton pöytäkirjan ja yhteisön sisäisen taakanjaon mukaiset päästövähennysvelvoitteet. Kansallinen ilmastostrategia sisältää ne linjat, tavoitteet ja toimenpiteet, jotka hallituksen mielestä ovat tarpeen kansallisen päästövähennystavoitteemme toteuttamiseksi. Marrakeshissa marraskuussa 2001 pidetyssä ilmasopimuksen sopimuspuolten seitsemännessä sopimuspuolten kokouksessa viimeisteltiin suositukset toimeenpanosääntöiksi, jotka koskevat Kioton mekanismeja, nieluja, noudattamisen valvontaa, raportointia ja seuranta. Pöytäkirjan toimeenpanosääntösuosituksissa todetaan, että sopimuspuolten on täytettävä velvoitteensa merkittävässä määrin kansallisin toimin. Kansallisia toimia voidaan kuitenkin täydentää soveltamalla joustomekanismeja, joilla tulee olemaan kasvava rooli Kioton pöytäkirjan toimeenpanossa. Yhteistoteutus ja puhtaan kehityksen mekanismi edustavat uudentyypistä kansainvälistä kahdenvälistä hankeyhteistyötä. Niiden avulla toteutetaan hankkeita,

jotka vähentävät päästöjä siirtymätalous- ja kehitysmaissa. Hankkeiden toteutusmahdollisuuksia on selvitetty Suomessa erillisessä toimikunnassa ja työryhmissä. Suomi on aloittanut hankekohtaisten mekanismien koevaiheen Suomen lähialueilla ja kehitysmaissa.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on hankkia eduskunnan hyväksyminen Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen väliselle sopimukselle kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta. Esitys sisältää myös ehdotuksen blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4. Esityksen vaikutukset

Sopimuksella luodaan puitteet myöhemmin tapahtuvalle hanketoiminnalle. Sopimuksella ei ole välittömiä taloudellisia, henkilöstö- tai organisaatiovaikutuksia. Suomessa on käynnissä yhteistoteutuksen kokeiluohjelma, CDM/JI-koeohjelma, jonka puitteissa pyritään hankkimaan kokemuksia CDM ja JI-hankkeiden käynnistettävyydestä ja niihin liittyvien päästövähennysten hankkimisesta. Koeohjelman käytössä on sille vuosien 2001 ja 2002 talousarviossa osoitettua määrärahaa yhteensä noin 5 miljoonaa euroa, joiden käyttöoikeus ulottuu myös vuosiin 2003 ja 2004 saakka. Koeohjelman toteuttamisesta aiheutuva lisätyömäärä pyritään hoitamaan lähtökohtaisesti virkatyönä, muutaman palkatun ulkopuolisen työntekijän ohella. Viroa varten ei luoda mitään erillistä ohjelmaa, vaan toiminta Virossa tapahtuu osana laajempaa Suomen Kioton mekanismeihin liittyvää ohjelmaa.

Sopimuksella ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia, sillä se ei sisällä päästövähennysvelvoitteita, vaan liittyy Kioton pöytäkirjan toimeenpanoon. Sopimuksella pyritään vähentämään ilmastonmuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä kustannustehokkaalla tavalla. Suomi voi laskea omaksi edukseen hiilidioksidin päästövähennykset, jotka saadaan Virossa rahoitettujen yhteisto-

teutukseen kuuluvien hankkeiden tuloksena. Vaikka sopimuksella luodaan ainoastaan puitteet myöhäisemmälle hanketoiminnalle, se kuitenkin epäsuorasti vaikuttaa myös konkreettisiin kasvihuonekaasujen päästövähennyksiin.

5. Asian valmistelu

Helmikuussa 1999 allekirjoitettiin Suomen tasavallan ympäristöministeriön ja Viron tasavallan ympäristöministeriön välinen yhteistyömuistio (Memorandum of Understanding), jolla sovittiin yhteistyöstä yhteisesti toteutettavilla hankkeilla kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ilmastonmuutosopimuksen ja Kioton pöytäkirjan mukaisesti. Varsinaiset neuvottelut hallitustenvälisen sitovan sopimuksen aikaansaamiseksi käynnistettiin vuonna 2001. Neuvottelut saatiin päätökseen toukokuussa 2002.

Sopimus allekirjoitettiin ympäristöministerien tapaamisen yhteydessä Tallinnassa 17 päivänä joulukuuta 2002. Ulkoasiainministeriö pyysi sopimuksen allekirjoittamista varten lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, ympäristöministeriöltä sekä Suomen ympäristökeskukselta. Lausunnoissa puolletaan sopimuksen pikaista ratifioimista.

Hallituksen esitys on laadittu ulkoasiainministeriössä. Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, ympäristöministeriöltä sekä Suomen ympäristökeskukselta. Lausunnoissa esitetyt seikat on otettu huomioon esityksen lopullisessa muo-
toilussa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välinen sopimus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta

Johdanto. Sopimuksen johdannossa viitataan puitesopimuksen sisällön kannalta keskeisiin kansainvälisiin asiakirjoihin, joihin sopimuspuolet ovat sitoutuneet. Näitä ovat Suomen ja Viron välinen sopimus yhteistyöstä ympäristönsuojelun alalla (SopS 22/1992), Viron ja Suomen ympäristöministeriöiden välinen yhteistyöpöytäkirja vuodelta 1999, ilmastomuutosta koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimus (SopS 61/1994) ja sen Kioton pöytäkirja.

1 artikla. Sopimuksen 1 artiklassa määritellään sopimuksen soveltamisen kannalta keskeiset ilmaisut. Sallittu päästömäärä tarkoittaa sitä Kioton pöytäkirjan mukaisesti lasketta kasvihuonekaasujen määrää, jonka isäntämaa voi vapauttaa ilmakehään pöytäkirjan mukaisia määrällisiä päästörajoituksia ja päästöjen vähentämistä koskevan ensimmäisen velvoitekauden aikana vuodesta 2008 vuoteen 2012. Sallitulla päästömääräyksiköllä tarkoitetaan yksikköä, joka sisällytetään isäntämaan kansalliseen rekisteriin Kioton pöytäkirjan mukaisesti ja vastaa yhtä tonnia hiilidioksidia. Perusura tarkoittaa hankesopimuksen vahvistusraportissa kuvattua tilannetta, joka olisi syntynyt ilman hankkeen täytäntöönpanoa, erityisesti kasvihuonekaasupäästöjen suhteen. Päästövähennys tarkoittaa hankkeen aikana syntyvää perusuran ylittävää kasvihuonekaasupäästöjen vähennystä. Päästövähennysyksiköllä tarkoitetaan yksikköä, joka sisällytetään isäntämaan kansalliseen rekisteriin päästövähennyksen perusteella ja vastaa yhtä tonnia hiilidioksidia. Kasvihuonekaasut tarkoittavat Kioton pöytäkirjan A liitteessä lueteltuja kuutta kaasua, jotka ovat hiilidioksidi (CO₂), metaani (CH₄), typpidioksidi (N₂O), fluorihilivedyt (HFC:t), perfluorihilivedyt (PFC:t) ja rikkiheksafluoridi (SF₆). Isäntämaalla tarkoitetaan valtiota, jossa hanke toteutetaan ja joka luovuttaa

hankkeen aikaansaamia sallittuja päästömääräyksiköitä ja/tai päästövähennysyksiköitä. Riippumaton osapuoli tarkoittaa ostajamaan isäntämaan kanssa yhteistyössä nimeämää osapuolta, kuten ympäristöasioiden auditointiyhtiötä, joka on riippumaton ja puolueeton niin ostaja- ja isäntämaahan kuin hankkeen muihin osapuoliin nähden. Hankesopimus tarkoittaa sopimusta, jonka 3 artiklan mukaisesti nimetyt kansalliset viranomaiset tekevät. Ostajamaa tarkoittaa valtiota, joka sijoittaa hankkeeseen ja hankkii sallittuja päästömääräyksiköitä ja/tai päästövähennysyksiköitä. Vahvistaminen tarkoittaa riippumattoman kolmannen osapuolen tekemää arviota hankesuunnitelmasta, mukaan lukien sen perusura. Todentaminen tarkoittaa menettelyä, jolla riippumaton kolmas osapuoli tai isäntämaa vahvistaa hankkeen aikaansaaman päästövähennysmäärän.

2 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä yhteisesti toteutettavilla hankkeilla kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä luovuttamalla ja hankkimalla päästövähennysyksiköitä ja sallittuja päästömääräyksiköitä ilmastomuutosta koskevan sopimuksen ja Kioton pöytäkirjan sekä niihin perustuvien asiaan liittyvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisella tavalla. Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolten välistä yhteistyötä koskevista yleisistä ehdoista ja menettelytavoista määrätään tässä sopimuksessa. Sopimusta sovelletaan myös yksittäisiin yhteisesti toteutettaviin hankkeisiin. Jokaista hanketta koskevista erityisistä ehdoista ja menettelytavoista sovitaan hankesopimuksessa. Tämän sopimuksen ja hankesopimuksen määräysten poiketessa toisistaan on tämä sopimus ratkaiseva.

3 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan molemmat sopimuspuolet nimeävät yhden tai useamman kansallisen viranomaisen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa varten. Nimetty viranomaisen valtuutetaan, toimivaltansa rajoissa hyväksymään yhteisesti toteutettavia hankkeita, tekemään hankesopimuksia, sopimaan sallittujen päästömääräyksiköiden

ja/tai päästövähennysyksiköiden hankkimista, luovuttamista ja myyntiä koskevista erityisehdoista. Lisäksi viranomaisen valtuutetaan sopimaan vahvistusmenettelyä koskevista ehdoista ja päästövähennysyksiköiden todentamisesta, koordinoimaan hankeraportoinnin ilmastomuutosta koskevan sopimuksen sihteeristölle ja sopimaan muista yhteisesti toteutettavien hankkeiden täytäntöönpanoon liittyvistä asioista. Artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolet vaihtavat nimeämiensä viranomaisten yhteystiedot diplomaattiteitse.

4 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuspuolet sopivat toimivansa täysin yhteistyössä keskenään sekä yhteisesti toteutettavien hankkeiden kolmansien osapuolten kanssa varmistaakseen, että päästövähennykset todennetaan ja että sallittujen päästömääräyksiköiden ja/tai päästövähennysyksiköiden siirto ja luovutus tapahtuu asianmukaisella tavalla Kioton pöytäkirjan sekä siihen perustuvien asiaan liittyvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisesti. Artiklan 2 kappaleen mukaan isäntämaa suostuu tarjoamaan hyviä palveluitaan ja ryhtymään kohtuullisiin ja tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin mahdollistaakseen yhteisesti toteutettavien hankkeiden kehityksen, rahoituksen, perustamisen, toiminnan, vakuutuksen ja ylläpidon asianmukaisesti, nopeasti ja tehokkaasti, päästövähennysten mahdollisimman suuren määrän saavuttamiseksi. Isäntämaa suostuu myös myöntämään riippumattomille kolmansille osapuolille ja ostajamaan valtuutetulle edustajalle pääsyn hankkeeseen liittyviin paikkoihin ja tämän sopimuksen kannalta oleellisiin tietoihin. Artiklan 3 kappaleen mukaisesti sopimuspuolet takaavat, että tämän sopimuksen voimaantulosta lähtien ne noudattavat ilmastomuutossopimuksen, Kioton pöytäkirjan sekä niihin perustuvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisia velvoitteitaan, ja että niillä ei ole estettä Kioton pöytäkirjan ja siihen perustuvien määräysten mukaisesti luovuttaa tai hankkia päästövähennysyksiköitä, joiden luovuttamista hankesopimus edellyttää.

5 artikla. Artiklan mukaan ostajamaa ei ole vastuussa yhteisesti toteutettavien hankkei-

den kolmansille osapuolille aiheuttamista vahingoista.

6 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan sallittujen päästömääräyksiköiden ja/tai päästövähennysyksiköiden hankintaan, luovutukseen ja myyntiin liittyvistä ehdoista määrätään hankesopimuksessa. Artiklan 2 kappaleen mukaisesti kaikki hankesopimuksen mukaisesti hankitut, luovutetut ja myydyt sallitut päästömääräyksiköt ja/tai päästövähennysyksiköt toimitetaan ostajamaalle ilmastomuutossopimuksen ja Kioton pöytäkirjan sekä niihin perustuvien asiaan liittyvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisesti. Artiklan 3 kappaleen mukaan isäntämaa veloittaa sallittua päästömääräänsä hankittujen, luovutettujen ja myytyjen sallittujen päästömääräyksiköiden ja/tai päästövähennysyksiköiden kokonaismääränä. Se ilmoittaa ostajamaan hyväksymällä tavalla ilmastomuutossopimuksen sihteeristölle hankesopimuksesta ja aikeestaan veloittaa sallittua päästömääräänsä.

7 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan hankkeen aikaansaamat kasvihuonekaasujen päästövähennykset todennetaan ilmastomuutossopimuksen ja Kioton pöytäkirjan sekä niihin perustuvien asiaan liittyvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisesti. Artiklan 2 kappaleen mukaan vaikka ilmastomuutossopimus ja Kioton pöytäkirja tai niihin perustuvat asiaan liittyvät päätökset, yksityiskohtaiset määräykset, suuntaviivat tai menettelytavat eivät sitä edellyttäisi, ostajamaalla on oikeus, toimien yhteistyössä isäntämaan kanssa, tehdä riippumattoman kolmannen osapuolen kanssa sopimus hankkeen aikaansaamien päästövähennysten todentamisesta. Artiklan 3 kappaleen mukaan todentaminen suoritetaan hankesopimuksen mukaisesti sekä ostaja- ja isäntämaan sopimien määräajoin.

8 artikla. Artiklan mukaan nimetyt viranomaiset tiedottavat toisilleen tapahtumista tai tilanteista, jotka voivat vaikuttaa yhteisesti toteutettaviin hankkeisiin. Ne varmistavat myös, että kaikille asiaan liittyville viranomaisille ja järjestöille tiedotetaan tästä sopimuksesta, hankesopimuksista ja yhteisesti toteutettavista hankkeista.

9 artikla. Artikla sisältää määräykset tarkastelusta. Sopimuspuolet tarkastelevat säännöllisesti tämän sopimuksen määräyksiä. Ensimmäinen tarkastelu aloitetaan viimeistään vuoden kuluttua ensimmäisen Kioton pöytäkirjan mukaisen velvoitekauden päättymisestä.

10 artikla. Artiklan mukaan sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolten välisellä kirjallisella sopimuksella. Muutos tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että niiden valtiosääntöjen mukaiset edellytykset muutoksen voimaantulolle on täytetty.

11 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat ratkaistaan diplomaattiteitse. Artiklan 2 kappaleen mukaan riita, jota ei ole ratkaistu neuvotteluin, saatetaan jommankumman sopimuspuolen sitä pyytäessä välimiesmenettelyyn. Sopimuspuolet sopivat saattavansa riidan lopulliseen ja sitovaan välimiesmenettelyyn kahden valtion välisiä riitoja koskevien, pysyvän välitystuomioistuimen valinnanvaraisten välimiesmenettelyä koskevien sääntöjen mukaisesti, sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän sopimuksen voimaantuloapäivänä.

12 artikla. Artiklan mukaan sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona molemmat sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että niiden valtiosääntöjen mukaiset edellytykset sopimuksen voimaantulolle on täytetty.

13 artikla. Artiklan 1 kappaleen mukaan kumpi tahansa sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen kirjallisella ilmoituksella diplomaattiteitse. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona toinen sopimuspuoli on vastaanottanut ilmoituksen, tai ilmoituksessa mainittuna myöhempänä ajankohtana. Artiklan 2 kappaleen mukaan irtisanominen ei vaikuta sellaiseen yhteisesti toteutettavaan hankkeeseen tai sovittuun päästövähennysyksiköiden hankintaan, luovuttamiseen tai myyntiin, josta on sovittu ennen irtisanomisen voimaantuloa. Artiklan 3 kappaleen mukaan tämän vakuudeksi allekirjoittaneet edustajat siihen asianmukaisesti valtuutettuina ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen. Artiklan 4

kappaleen mukaan sopimus on tehty Tallinnassa 17 päivänä joulukuuta 2002 kahtena suomen-, viron- ja englanninkielisenä alkuperäiskappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia. Tulkintojen poiketessa toisistaan on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

2. Lakiehdotuksen perustelut

Laki Suomen ja Viron välillä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välisen sopimuksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakiehdotuksen 1 §:n mukaan lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §. Lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Tarkoituksena on, että laki tulee voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3. Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona molemmat sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että niiden valtiosääntöjen mukaiset edellytykset sopimuksen voimaantulolle on täytetty. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaisesti eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään

huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan suostumuksen. Muusta syystä eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä ovat muun muassa eduskunnan budjettivaltaa sitovat kansainväliset velvoitteet (esimerkiksi PeVL 45/2000 vp). Tällaisina velvoitteina on käytännössä pidetty lähinnä sellaisia määräyksiä, joissa valtiolle aiheutuu välittömiä menoja.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys luetaan lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksia ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla tai jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla säädetyin säännöksen kanssa (PeVL 11 ja 12/2000 vp).

Sopimuksen 1 artikla sisältää sopimuksen soveltamisen kannalta olennaiset määritelmät. Tällainen sopimusmääräys, joka välillisesti vaikuttaa lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten sopimusmääräysten tulkintaan ja soveltamiseen, kuuluu itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp).

Sopimuksen 3 artiklan mukaan sopimuspuolet nimeävät yhden tai useamman kansallisen viranomaisen sopimuksen täytäntöönpanoa varten. Nimetty viranomainen tai viranomaiset valtuutetaan hyväksymään yhteisesti toteutettavia hankkeita, tekemään hankesopimuksia, sopimaan päästömääräyksi-
köiden ja/tai päästövähennysyksiköiden hankkimista, luovuttamista ja myyntiä koskevista erityisehdoista, sopimaan vahvistusmenettelyä koskevista ehdoista, päästövähennysyksiköiden todentamisesta, koordinoimaan hankeraportoinnin ilmastonmuutosta koskevan sopimuksen sihteeristölle ja sopimaan muista hankkeiden täytäntöönpanoon liittyvistä asioista. Perustuslain perustelujen ja perustuslakivaliokunnan omaksuman käytännön mukaan sopimuksentekovaltaa voidaan lailla rajoitetusti siirtää muille

viranomaisille. Sopimuksentekovallan siirtoa koskevia määräyksiä voi sisältyä myös valtiosopimukseen, jolloin delegointi yleensä toteutetaan sopimuksen voimaansaattamista koskevalla blankettilailla. Delegoinnin edellytyksenä tällöin on, että valtuutus sopimuksentekoon ei koske eduskunnan toimialaan kuuluvaa asiaa eikä asiaa, joka vaikuttaa delegoinnin taustalla olevan päävelvoitteen luonteeseen tai tavoitteisiin. Viranomaisille delegoitu päätöksentekovaltuus voi näin ollen koskea lähinnä päävelvoitteen teknisiä tarkistuksia tai täydennyksiä taikka viranomaisten välisen yhteistoiminnan yksityiskohtien järjestämistä. Sopimuksen 3 artiklan mukainen sopimuksenteko-oikeus on rajoitettu koskemaan viranomaisten välisen yhteistoiminnan yksityiskohtien järjestämistä toimivaltansa rajoissa. Sopimuksen 3 artikla sisältää delegointimääräyksen, joka rajoittuu sopimuksen toteuttamiseen. Tarkoituksena on, että Suomi ilmoittaa sopimuksen 3 artiklassa tarkoitetuksi viranomaiseksi ministeriön tai ministeriöt, jonka tai joiden toimialaan asia valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) ja valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) mukaan kuuluu. Lisäksi sovelletaan 30 päivänä tammikuuta 2003 hyväksyttyä valtioneuvoston periaatepäätöstä ilmastopolitiikan viranomaistoimien järjestämisestä valtiorahallinnossa. Suomen ilmoittama ministeriö tai ministeriöt on tarkoitus kirjata vakiintuneen tavan mukaisesti sopimuksen voimaansaattamisasetukseen. Sopimuksen 3 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, mutta perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan tällainen rajoitettu valtuutus ei ole ristiriidassa perustuslain täysivaltaisuutta koskevien säännösten kanssa. Tällaisen delegointimääräyksen nojalla tehtyjä sopimuksia käsitellään Suomessa valtiosopimuksina, joihin sovelletaan valtiosopimusten voimaansaattamista ja julkaisemista koskevia säännöksiä.

Sopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen mukaan isäntämaa suostuu myöntämään riippumattomille kolmansille osapuolille ja ostajamaan valtuutetulle edustajalle pääsyn hankkeeseen liittyviin paikkoihin ja tämän sopimuksen kannalta oleellisiin tietoihin. Sopimuksen 4 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettujen luovutettavien tietojen alaa ei ole rajoitettu. Määrä-

yksen tulkinna on otettava kuitenkin huomioon Kioton pöytäkirjan sopimuspuolten seitsemännessä konferenssissa hyväksytyt, Kioton pöytäkirjan 6 artiklaa (yhteistoteutus) koskevat, toimeenpanosääntösuositukset, joiden mukaan omistamiseen liittyvän (proprietary) tai luottamuksellisen tiedon luovuttaminen edellyttää tiedonantajan kirjallista suostumusta, jollei isäntämaassa sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetä. Luottamukselliseksi julistettavia tietoja eivät toimeenpanosääntösuosituksen mukaan kuitenkaan voi olla päästöjen lisääsyttä, hankkeiden perusuraa tai ympäristövaikutuksia koskevat tiedot.

Kaikissa näköpiirissä olevissa yhteistoteutushankkeissa Suomi on ostajamaa. Sopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen määräykset eivät näissä näköpiirissä olevissa tilanteissa koske Suomen oikeudenkäyttöpiiriin kuuluvia seikkoja. Koska sopimusta voitaisiin periaatteessa kuitenkin soveltaa myös siten, että Suomi toimisi isäntämaana, tulee 4 artiklan määräysten suhdetta Suomen lainsäädännön alaan tarkastella myös tästä näkökulmasta. Sopimuksen 4 artiklan mukaan kyseisissä tapauksissa oikeus päästä hankkeisiin liittyviin paikkoihin kohdistuisi Suomessa sijaitsevaan kohteeseen ja vastaavasti Suomessa viranomaisen tai hankkeen toteuttajan hallinnassa oleviin tietoihin.

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta. Julkisuusperiaate sisältyy myös viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 1 pykälään. Sopimuksen kannalta oleelliset tiedot voivat olla myös salassa pidettäviä. Salassa pidettävistä viranomaisen (hallussa olevista) asiakirjoista säädetään viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:ssä. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan salassa pidettäviä asiakirjoja ovat muun muassa asiakirjat, jotka koskevat Suomen valtion, Suomen kansalaisten, Suomessa oleskelevien henkilöiden tai Suomessa toimivien yhteisöjen suhteita toisen valtion viranomaisiin, henkilöihin tai yhteisöihin, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi vahinkoa

tai haittaa Suomen kansainvälisille suhteille tai edellytyksille toimia kansainvälisessä yhteistyössä. Saman pykälän 1 momentin 20 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa. Salassa pidettävien tietojen antamisesta ulkomaan viranomaisille ja kansainvälisille toimielimille säädetään erikseen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 30 §:ssä. Sen mukaan viranomaisen voi antaa salassa pidettävästä asiakirjasta tiedon ulkomaan viranomaiselle tai kansainväliselle toimielimelle, jos ulkomaan ja Suomen viranomaisen yhteistyöstä määrätään Suomea velvoittavassa säädöksessä ja tieto asiakirjasta voitaisiin tämän lain mukaan antaa yhteistyöstä Suomessa hoitavalle viranomaiselle. Asiakirjojen julkisuutta ja salassapitoa koskevat Suomen lainsäädännön määräykset eivät ole ristiriidassa sopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen kanssa. Koska kysymys koskee asiaa, josta Suomessa säädetään lailla, määräys kuuluu lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 4 artiklan 2 kappale sisältyy myös riippumattomien kolmansien osapuolten ja ostajamaan valtuutetun edustajan oikeus päästä hankkeeseen liittyviin paikkoihin. Määräys koskee seikkoja, joista Suomessa olisi säädettävä lailla, ja se kuuluu myös näiltä osin siten lainsäädännön alaan. Hankkeeseen liittyvät paikat olisivat tyypillisesti yhteistoteutushankkeen isäntämaassa olevan yrityksen tilat. Oikeus päästä hankkeeseen liittyviin paikkoihin koskisi vain rajoitettua kohderyhmää, jonka kanssa hankkeen toteuttamisesta on erikseen sovittu. Kioton pöytäkirjan 6 artiklaa koskevan toimeenpanosääntösuosituksen liikesalaisuuksia tai muita luottamuksellisia tietoja turvaavat määräykset rajoittavat myös pääsyä hankkeisiin liittyviin paikkoihin, joista paljastuisi sanotunlaisia tietoja. Ottaen huomioon sen, että tarkastusoikeus voisi kohdistua vain yhteistoteutushankkeeseen vapaaehtoisesti osallistuviin tahoihin ja sen, että pääsyyllä ei ole tarkoitettu puuttua liikesalaisuuden tai muusta syystä

luottamuksellisiksi katsottavien tietojen salassapitoon, määräys vaikuttaa valtion täysivaltaisuuteen vain vähäisessä määrin, eikä se sen vuoksi ole ristiriidassa perustuslain täysivaltaisuutta koskevien säännösten kanssa.

Sopimuksen 5 artiklan mukaan ostajamaa ei ole vastuussa yhteisesti toteutettavien hankkeiden kolmansille osapuolille aiheuttamista vahingoista. Suomessa julkisyhteisön vastuusta säädetään vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvussa. Sopimuksen 5 artiklan määräykset rajoittavat Suomen vahingonkorvausvastuuta sen toimiessa ostajamaana. Sopimuksen sanamuoto mahdollistaisi myös sen, että Suomi toimisi isäntämaana. Tällöin 5 artiklan määräykset rajoittaisivat Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevien kolmansien osapuolten vahingonkorvausoikeutta ostajamaata kohtaan. Sopimuksen 5 artiklan määräykset koskevat asioita, joista Suomessa säädetään lailla ja määräykset edellyttävät eduskunnan hyväksymistä.

Sopimuksen 11 artiklassa määrätään sopimuspuolia sitovasta välimiesmenettelystä. Välimiesmenettelyssä voi Suomea sitovalla tavalla tulla vahvistetuksi, miten tiettyä, lainsäädännön alaan kuuluvaa sopimusmääräystä on tulkittava. Tällaisen oikeudellisesti sitovan tulkinnan voidaan katsoa jossain määrin koskettavan valtion täysivaltaisuutta ja kuu-

lun lainsäädännön alaan, vaikka se perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan kansainväliseen yhteistoimintaan luonnostaan kuuluvana seikkana olekaan ristiriidassa nykyaikaisen täysivaltaisuuskäsityksen kanssa.

Edellä sanotuilla perusteilla sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan siten hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsäädännön mukaisesti tavallisen lain säätämisyksityksessä.

Edellä olevan perusteella sekä perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Tallinnassa 17 päivänä joulukuuta 2002 Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välillä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Suomen ja Viron välillä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tallinnassa 17 päivänä joulukuuta 2002 Suomen tasavallan hallituksen ja Viron tasavallan hallituksen välillä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen yhteistoteutuksesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 8 päivänä elokuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA VIRON TASAVALLAN HALLITUKSEN VÄLINEN

SOPIMUS

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISEN YHTEISTOTEUTUKSESTA

Suomen tasavallan hallitus ("Suomi") ja Viron tasavallan hallitus ("Viro"), jäljempänä "sopimuspuolet", jotka

palauttavat mieliin Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 1991 allekirjoitetun Suomen ja Viron välisen sopimuksen yhteistyöstä ympäristönsuojelun alalla,

ottavat huomioon Tallinnassa 2 päivänä heinäkuuta 1993 allekirjoitetun Suomen ja Viron välisen sopimuksen yhteistyöstä ilmansuojelun alalla, ja erityisesti sopimuksen 5 artiklan 3 kappaleen,

ottavat myös huomioon, että 12 päivänä helmikuuta 1999 allekirjoitettiin Suomen tasavallan ympäristöministeriön ja Viron tasavallan ympäristöministeriön välinen yhteistyöpöytäkirja, jolla maat sopivat yhteistyöstä yhteisesti toteutettavilla hankkeilla vähentääkseen kasvihuonekaasupäästöjä ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen, jäljempänä "ilmastonmuutossopimus", ja sen Kioton pöytäkirjan mukaisesti,

panevat merkille, että molemmat sopimuspuolet ovat ratifioineet ilmastonmuutossopimuksen,

ovat tietoisia, että molemmat sopimuspuolet ovat ratifioineet ilmastonmuutosta koskevaan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimukseen liittyvän Kioton pöytäkirjan, jäljempänä "Kioton pöytäkirja",

panevat merkille, että sopimuspuolet voivat ilmastonmuutossopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen a kohdan mukaisesti panna täytäntöön kansallisia ohjelmia ja toimia lieventääkseen ilmastonmuutosta yhdessä muiden sopimuspuolten kanssa,

AGREEMENT

ON JOINT IMPLEMENTATION OF EMISSION REDUCTIONS OF GREENHOUSE GASES BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF FINLAND AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF ESTONIA

The Government of the Republic of Finland, ("Finland") and the Government of the Republic of Estonia, ("Estonia"), hereinafter the Parties,

Recalling the Agreement between Finland and Estonia on Environmental Cooperation, signed in Helsinki on 7 November 1991,

Taking into account the Agreement between Finland and Estonia on Cooperation on Air Pollution Control, signed in Tallinn on 2 July 1993, in particular Article 5, paragraph 3 thereof,

Taking also into account that a Memorandum of Understanding between the Ministry of the Environment of the Republic of Finland and the Ministry of the Environment of the Republic of Estonia was signed on 12 February 1999, whereby the countries agreed to co-operate on projects implemented jointly with a view to reducing greenhouse gas emissions in a manner consistent with the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter the Convention on Climate Change and its Kyoto Protocol,

Noting that both Parties have ratified the United Nations Framework Convention on Climate Change,

Recognizing that both Parties have ratified the Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter the Kyoto Protocol,

Noting that in accordance with Article 4, paragraph 2 (a) of the Convention on Climate Change Parties may implement national policies and measures on the mitigation of climate change jointly with other Parties,

ottavat huomioon Kioton pöytäkirjan 6 artiklan 1 kappaleen, jossa muun muassa todetaan, että täyttääkseen pöytäkirjan 3 artiklaan perustuvat velvoitteensa kukin liitteessä I mainittu sopimuspuoli voi luovuttaa toiselle sopimuspuolelle tai hankkia toiselta sopimuspuolelta päästövähennysyksiköitä, jotka aiheutuvat hankkeista, joiden tarkoituksena on vähentää kasvihuonekaasujen lähteistä syntyviä ihmisen toiminnan aiheuttamia päästöjä tai edistää ihmisen toiminnan aikaansaamia kasvihuonekaasujen nielujen aiheuttamia poistumia jollakin talouden sektorilla,

ottavat myös huomioon Kioton pöytäkirjan 17 artiklan, jonka mukaan liitteessä B mainitut sopimuspuolet voivat osallistua päästökauppaan täyttääkseen Kioton pöytäkirjan 3 artiklaan perustuvat velvoitteensa,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa:

1. ”Sallittu päästömäärä” tarkoittaa sitä Kioton pöytäkirjan mukaisesti laskettua kasvihuonekaasujen määrää, jonka isäntämaa voi vapauttaa ilmakehään pöytäkirjan mukaisia määrällisiä päästörajoituksia ja päästöjen vähentämistä koskevan ensimmäisen velvoitekauden aikana vuodesta 2008 vuoteen 2012.

2. ”Sallittu päästömääräyksikkö” tarkoittaa yksikköä, joka sisällytetään isäntämaan kansalliseen rekisteriin Kioton pöytäkirjan mukaisesti ja vastaa yhtä tonnia hiilidioksidia.

3. ”Perusura” tarkoittaa hankesopimuksen vahvistusraportissa kuvattua tilannetta, joka olisi syntynyt ilman hankkeen täytäntöönpanoa, erityisesti kasvihuonekaasupäästöjen suhteen.

4. ”Päästövähennys” tarkoittaa hankkeen aikana syntyvää perusuran ylittävää kasvihuonekaasupäästöjen vähennystä.

Having regard to Article 6, paragraph 1 of the Kyoto Protocol, which, inter alia, states that for the purpose of meeting its commitments under Article 3 of the Protocol any party included in Annex I may transfer to, or acquire from, any other such party emission reduction units resulting from projects aimed at reducing anthropogenic emissions by sources or enhancing anthropogenic removals by sinks of greenhouse gases in any sector of the economy,

Having also regard to Article 17 of the Kyoto Protocol according to which parties included in the Annex B to the Protocol may participate in emissions trading for the purposes of fulfilling their commitments under Article 3 of the Kyoto Protocol,

Have agreed as follows:

Article 1

Definitions

For the purposes of the present Agreement:

1. ”Assigned Amount” means the quantity of greenhouse gases that the host country can release, calculated pursuant to the Kyoto Protocol, during the first quantified emission limitation and reduction commitment period of that Protocol from 2008 to 2012;

2. ”Assigned Amount Unit” means a unit issued in the national registry of the Host Country pursuant to the Kyoto Protocol and is equal to one metric tonne of carbon dioxide equivalent;

3. ”Baseline” means the situation as described in validation report of a project agreement, that would have occurred without the implementation of a project, in particular with respect to greenhouse gas emissions;

4. ”Emission Reduction” means reduction in emissions of greenhouse gases generated by a project during its lifetime in excess of the applicable baseline.

5. ”Päästövähennysyksikkö” tarkoittaa yksikköä, joka sisällytetään isäntämaan kansalliseen rekisteriin päästövähennyksen perusteella ja vastaa yhtä tonnia hiilidioksidia.

6. ”Kasvihuonekaasut” tarkoittavat Kioton pöytäkirjan A liitteessä lueteltuja kuutta kaasua, jotka ovat hiilidioksidi (CO₂), metaani (CH₄), typpidioksidi (N₂O), fluorihiihivedyt (HFC:t), perfluorihiihivedyt (PFC:t) ja rikkiheksafluoridi (SF₆).

7. ”Isäntämaa” tarkoittaa valtiota, jossa hanke toteutetaan ja joka luovuttaa hankkeen aikaansaamia sallittuja päästömääräyksiköitä ja/tai päästövähennysyksiköitä.

8. ”Riippumaton osapuoli” tarkoittaa ostajamaan isäntämaan kanssa yhteistyössä nimeämää osapuolta, kuten ympäristöasioiden auditointiyhtiötä, joka on riippumaton ja puolueeton niin ostaja- ja isäntämaahan kuin hankkeen muihin osapuoliin nähden.

9. ”Hankesopimus” tarkoittaa sopimusta, jonka 3 artiklan mukaisesti nimetyt kansalliset viranomaiset ovat tehneet.

10. ”Ostajamaa” tarkoittaa valtiota, joka sijoittaa hankkeeseen ja hankkii sallittuja päästömääräyksiköitä ja/tai päästövähennysyksiköitä.

11. ”Vahvistaminen” tarkoittaa riippumattoman kolmannen osapuolen tekemää arviota hankesuunnitelmasta, mukaan lukien sen perusura.

12. ”Todentaminen” tarkoittaa menettelyä, jolla riippumaton kolmas osapuoli tai isäntämaa vahvistaa hankkeen aikaansaaman päästövähennysmäärän.

5. ”Emission Reduction Unit” means a unit issued in the national registry of the Host Country based on the emission reduction and is equal to one metric tonne of carbon dioxide equivalent;

6. ”Greenhouse Gases” means the six gases listed in Annex A to the Kyoto Protocol, which are carbon dioxide (CO₂), methane (CH₄), nitrous oxide (N₂O), hydrofluorocarbons (HFCs), perfluorocarbons (PFCs), and sulphur hexafluoride (SF₆);

7. ”Host Country” means the country in which the project takes place and which transfers assigned amount units and/or emission reduction units generated by the project;

8. ”Independent Entity” means an entity appointed by the Purchasing Country in the consultation with the Host Country, such as an environmental auditing company, which is independent and impartial from the Purchasing Country, the Host Country and the project entities;

9. ”Project Agreement” means an agreement concluded by the national authorities designated pursuant to Article 3 of this Agreement;

10. ”Purchasing Country” means the country investing in the project and acquiring assigned amount units and/or emission reduction units;

11. ”Validation” means the determination by an independent entity of the project design, including its baseline; and

12. ”Verification” means a procedure whereby the amount of emission reductions generated by a project is confirmed by an independent entity or the Host Country.

2 artikla

Tavoite

Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä yhteisesti toteutettavilla hankkeilla kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä luovuttamalla ja hankkimalla päästövähennysyksiköitä ja sallittuja päästömääräyksiköitä ilmastomuutosta koskevan sopimuksen ja Kioton pöytäkirjan sekä niihin

Article 2

Objective

The Parties agree to cooperate by jointly implementing projects with a view to reducing greenhouse gas emissions and by transferring and acquiring emission reduction units and/or assigned amount units in a manner consistent with the Convention on Climate Change and the Kyoto Protocol and

perustuvien asiaan liittyvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisella tavalla.

Sopimuspuolten välistä yhteistyötä koskevista yleisistä ehdoista ja menettelytavoista määrätään tässä sopimuksessa. Tätä sopimusta sovelletaan myös yksittäisiin yhteisesti toteutettaviin hankkeisiin. Jokaista hanketta koskevista erityisistä ehdoista ja menettelytavoista sovitaan hankesopimuksessa. Tämän sopimuksen ja hankesopimuksen määräysten poiketessa toisistaan on tämä sopimus ratkaiseva.

3 artikla

Nimetyt viranomaiset

Molemmat sopimuspuolet nimeävät yhden tai useamman kansallisen viranomaisen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa varten. Nimetty viranomainen valtuutetaan, toimivaltansa rajoissa:

- a) hyväksymään yhteisesti toteutettavia hankkeita;
- b) tekemään hankesopimuksia;
- c) sopimaan sallittujen päästömääräyksiköiden ja/tai päästövähennysyksiköiden hankkimista, luovuttamista ja myyntiä koskevista erityisehdoista;
- d) sopimaan vahvistusmenettelyä koskevista ehdoista;
- e) sopimaan päästövähennysyksiköiden todentamisesta;
- f) koordinoimaan hankeraportoinnin ilmastomuutosta koskevan sopimuksen sihteeristölle; ja
- g) sopimaan muista yhteisesti toteutettavien hankkeiden täytäntöönpanoon liittyvistä asioista.

Sopimuspuolet vaihtavat nimeämiensä viranomaisten yhteystiedot diplomaattitse.

4 artikla

Sopimuspuolten velvoitteet

Sopimuspuolet sopivat toimivansa täysin yhteistyössä keskenään sekä yhteisesti toteutettavien hankkeiden kolmansien osa-

relevant decisions, modalities, guidelines and procedures thereunder.

The general terms and procedures for co-operation between the Parties are laid down in this Agreement. This Agreement shall apply also to individual projects implemented jointly. The specific terms and procedures in respect of each project shall be agreed upon in project agreements. Should there be any divergence between this Agreement and the project agreement, this Agreement shall prevail.

Article 3

Designated Authorities

Both Parties shall designate a national authority or national authorities for the implementation of this Agreement. The designated authorities shall be authorised, within the limits of their competence to:

- a) approve projects to be implemented jointly;
- b) conclude project agreements;
- c) agree on special terms and conditions for acquisitions, transfers and sales of assigned amount units and/or emission reduction units;
- d) agree on conditions for validation procedure;
- e) agree on verification of emission reductions;
- f) coordinate the reporting on projects to the Secretariat of the Convention on Climate Change; and
- g) agree on any other issue relating to the implementation of projects implemented jointly.

The Parties shall provide each other with the name and address of the designated authorities through diplomatic channels.

Article 4

Obligations of the Parties

Both Parties agree to fully co-operate with each other and any independent entity with regard to the projects implemented

puolten kanssa varmistaakseen, että päästövähennykset todennetaan ja että sallittujen päästömääräyksiköiden ja/tai päästövähennysyksiköiden siirto ja luovutus tapahtuu asianmukaisella tavalla Kioton pöytäkirjan sekä siihen perustuvien asiaan liittyvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisesti.

Isäntämaa suostuu tarjoamaan hyviä palveluitaan ja ryhtymään kohtuullisiin ja tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin mahdollistaakseen yhteisesti toteutettavien hankkeiden kehityksen, rahoituksen, perustamisen, toiminnan, vakuutuksen ja ylläpidon asianmukaisesti, nopeasti ja tehokkaasti, päästövähennysten mahdollisimman suuren määrän saavuttamiseksi. Isäntämaa suostuu myös myöntämään riippumattomille kolmansille osapuolille ja ostajamaan valtuutetulle edustajalle pääsyn hankkeeseen liittyviin paikkoihin ja tämän sopimuksen kanalta oleellisiin tietoihin.

Sopimuspuolet takaavat, että tämän sopimuksen voimaantulosta lähtien ne noudattavat ilmastonmuutossopimuksen, Kioton pöytäkirjan sekä niihin perustuvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisia velvoitteitaan, ja että niillä ei ole estettä Kioton pöytäkirjan ja siihen perustuvien määräysten mukaisesti luovuttaa tai hankkia päästövähennysyksiköitä, joiden luovuttamista hankesopimus edellyttää.

5 artikla

Vahingonkorvausvastuu

Ostajamaa ei ole vastuussa yhteisesti toteutettavien hankkeiden kolmansille osapuolille aiheuttamista vahingoista.

6 artikla

Sallittujen päästömääräyksiköiden ja/tai päästövähennysyksiköiden myynti, hankkiminen ja luovutus

Sallittujen päästömääräyksiköiden ja/tai päästövähennysyksiköiden hankintaan, luo-

jointly to ensure proper verification of emission reductions and transfer and delivery of assigned amount units and/or emission reduction units in accordance with the Kyoto Protocol and relevant decisions, modalities, guidelines and procedures thereunder.

The Host Country agrees to use its good offices and take such action as reasonable and appropriate to enable the development, financing, construction, operation, insurance and maintenance of the projects implemented jointly with due diligence, speed and efficiency so as to generate the maximum number of emission reductions. The Host Country also agrees to grant any independent entity and any authorised representative of the Purchasing Country access to the project sites and any relevant information for the purposes of this Agreement.

Both Parties represent and warrant that, as of the entry into force of this Agreement, they are in compliance with their relevant obligations under the Convention on Climate Change, the Kyoto Protocol and any decisions, modalities, guidelines and procedures thereunder and that they are not prevented, pursuant to the Kyoto Protocol and the relevant rules thereunder, from transferring or acquiring emission reduction units or assigned amount units required to be transferred under the project agreements.

Article 5

Liability

The Purchasing Country shall not bear the risk of damage to third parties caused by the projects implemented jointly.

Article 6

Acquisition, Transfer and Sale of Assigned Amount Units and/or Emission Reduction Units

Terms and conditions for the acquisition, transfer and sale of assigned amount units

vutukseen ja myyntiin liittyvistä ehdoista määrätään hankesopimuksessa.

Kaikki hankesopimuksen mukaisesti hankitut, luovutetut ja myydyt sallitut päästömääräyksiköt ja/tai päästövähennysyksiköt toimitetaan ostajamaalle ilmastonmuutos-sopimuksen ja Kioton pöytäkirjan sekä niihin perustuvien asiaan liittyvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisesti.

Isäntämaa veloittaa sallittua päästömääräänsä hankittujen, luovutettujen ja myyttyjen sallittujen päästömääräyksiköiden ja/tai päästövähennysyksiköiden kokonaismääränä. Se ilmoittaa ostajamaan hyväksymällä tavalla ilmastonmuutos-sopimuksen sihteeristölle hankesopimuksesta ja oikeestaan veloittaa sallittua päästömääräänsä.

7 artikla

Päästövähennysten todentaminen

Hankkeen aikaansaamat kasvihuonekaasujen päästövähennykset todennetaan ilmastonmuutos-sopimuksen ja Kioton pöytäkirjan sekä niihin perustuvien asiaan liittyvien päätösten, yksityiskohtaisten määräysten, suuntaviivojen ja menettelytapojen mukaisesti.

Vaikka ilmastonmuutos-sopimus ja Kioton pöytäkirja tai niihin perustuvat asiaan liittyvät päätökset, yksityiskohtaiset määräykset, suuntaviivat tai menettelytavat eivät sitä edellyttäisi, ostajamaalla on oikeus, toimien yhteistyössä isäntämaan kanssa, tehdä riippumattoman kolmannen osapuolen kanssa sopimus hankkeen aikaansaamien päästövähennysten todentamisesta.

Todentaminen suoritetaan hankesopimuksen mukaisesti sekä ostaja- ja isäntämaan sopimin määräjain.

8 artikla

Tiedottaminen

Nimetyt viranomaiset tiedottavat toisilleen tapahtumista tai tilanteista, jotka voivat

and/or emission reduction units shall be set forth in a project agreement.

All assigned amount units and/or emission reduction units acquired, transferred and sold according to the project agreement shall be delivered to the purchasing country in a manner consistent with the convention on climate change, the Kyoto Protocol and relevant decisions, modalities, guidelines and procedures thereunder.

The Host Country shall debit its assigned amount in the amount of the total assigned amount units and/or emission reduction units acquired, transferred and sold. It shall notify the Secretariat of the Convention on Climate Change, in a manner satisfactory to the Purchasing Country, of a project agreement and of its intention to debit its assigned amount.

Article 7

Verification of Emission Reductions

The greenhouse gas emission reductions generated by a project shall be subject to verification in accordance with the Convention on Climate Change, the Kyoto Protocol and relevant decisions, modalities, guidelines and procedures thereunder.

Where verification by an independent entity is not required by the Convention on Climate Change, the Kyoto Protocol and relevant decisions, modalities, guidelines and procedures thereunder, the Purchasing Country has the right, in consultation with the Host Country, to contract an independent entity to verify the emission reductions generated by the project.

Verification shall be conducted in accordance with the project agreement at intervals to be determined by the Purchasing Country in consultation with the Host Country.

Article 8

Information

The designated authorities shall promptly inform each other of any event or situation

vaikuttaa yhteisesti toteutettaviin hankkeisiin. Ne varmistavat myös, että kaikille asiaan liittyville viranomaisille ja järjestöille tiedotetaan tästä sopimuksesta, hankesopimuksista ja yhteisesti toteutettavista hankkeista.

9 artikla

Tarkastelu

Sopimuspuolet tarkastelevat säännöllisesti tämän sopimuksen määräyksiä. Ensimmäinen tarkastelu aloitetaan viimeistään vuoden kuluttua ensimmäisen Kioton pöytäkirjan mukaisen velvoitekauden päättymisestä.

10 artikla

Muutokset

Tätä sopimusta voidaan muuttaa sopimuspuolten välisellä kirjallisella sopimuksella. Muutos tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että niiden valtiosääntöjen mukaiset edellytykset muutoksen voimaantulolle on täytetty.

11 artikla

Riitojenratkaisu

Tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat riidat ratkaistaan diplomaattisesti.

Riita, jota ei ole ratkaistu neuvotteluin, saatetaan jommankumman sopimuspuolen sitä pyytäessä välimiesmenettelyyn. Sopimuspuolet sopivat saattavansa riidan lopulliseen ja sitovaan välimiesmenettelyyn kahden valtion välisiä riitoja koskevien, pysyvän välitystuomioistuimen valinnanvaraisen välimiesmenettelyä koskevien sääntöjen mukaisesti, sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

which might affect the projects implemented jointly. They shall also ensure that all relevant authorities and organizations are informed of this Agreement, the project agreements and the projects implemented jointly.

Article 9

Review

The Parties shall periodically review the provisions set out in this Agreement. The first review shall commence no later than one year after the end of the first commitment period of the Kyoto Protocol.

Article 10

Amendments

This Agreement may be amended by a written agreement between the Parties. The amendment shall enter into force thirty days after the date when both Parties have notified each other that their respective constitutional requirements for the entry into force of the amendment have been complied with.

Article 11

Settlement of Disputes

Any dispute concerning interpretation or implementation of this Agreement shall be solved through diplomatic channels.

Any dispute which is not settled by negotiation shall, at the request of one Party, be submitted to arbitration. The Parties agree to submit the dispute to final and binding arbitration in accordance with the Permanent Court of Arbitration Optional Rules for Arbitrating Disputes between Two States, as in effect on the date of entry into force of this Agreement.

12 artikla

Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona molemmat sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että niiden valtiosääntöjen mukaiset edellytykset sopimuksen voimaantulolle on täytetty.

13 artikla

Irtisanominen

Kumpi tahansa sopimuspuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen kirjallisella ilmoituksella diplomaattiteitse. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona toinen sopimuspuoli on vastaanottanut ilmoituksen, tai ilmoituksessa mainittuna myöhempänä ajankohtana.

Irtisanominen ei vaikuta sellaiseen yhteisesti toteutettavaan hankkeeseen tai sovitettuun päästövähennysyksiköiden hankintaan, luovuttamiseen tai myyntiin, josta on sovitettu ennen irtisanomisen voimaantuloa.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet edustajat siihen asianmukaisesti valtuutettuina ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Tallinnassa 17 päivänä joulukuuta 2002 kahtena suomen-, viron- ja englanninkielisenä alkuperäiskappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia. Tulkintojen poiketessa toisistaan on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Viron tasavallan hallituksen puolesta

Article 12

Entry into Force

This Agreement shall enter into force thirty days after the date when both Parties have notified each other that their respective constitutional requirements for the entry into force of the Agreement have been complied with.

Article 13

Denunciation

Either Party may denounce this Agreement by a written notice through diplomatic channels. The denunciation shall take effect upon expiry of six months from the date of receipt by the other party of the written notice, or at any later date specified in the notice.

The denunciation shall not have any effect on jointly implemented projects or agreed transfers, acquisitions and sales of emission reduction units initiated before the denunciation takes effect.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, being duly authorised thereto, have signed the present Agreement.

Done at Tallinn on 17 December 2002 in two originals in the Finnish, Estonian and English languages, all texts being authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

For the Government of
the Republic of Finland

For the Government of
the Republic of Estonia